

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Az okleveles könyvvizsgálói szakképzési és vizsgaszabályzathoz

AZ OKLEVELES KÖNYVVIZSGÁLÓI KÉPZÉSI PROGRAM TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEI

(A módosításokkal egységes szerkezetben)

I. A JOGI ISMERETEK modul vizsgakövetelményei

Az okleveles könyvvizsgálói képesítés Jogi ismeretek modul vizsgáján a könyvvizsgálói képzési programba felvett hallgatónak arról kell számot adnia, hogy e vizsgakövetelményekben meghatározott tárgyköröknek alapos elméleti ismerője, az ilyen felkészültsége birtokában a hazai jogterületeken megfelelő jogalkalmazói készséggel, kellő jártassággal rendelkezik. Bizonyítja, hogy a megjelölt témákhoz kapcsolódó összefüggéseket ismeri.

A szóbeli vizsga keretében a hallgatónak a jogi alapfogalmakról, a polgári jogi ismeretekről, a társasági jognak a társasági formákkal, azok alapításával, átalakulásával, megszűnésével, a pénzügyi beszámolást érintő rendelkezéseivel, a munkajogi ismertekről és büntetőjognak a könyvvizsgálattal kapcsolatba hozható előírásairól kell számot adnia. E mellett a hallgatónak ismernie kell a könyvvizsgálattal kapcsolatos rendelkezéseket.

A hallgatónak ismernie kell a jogszabály szerinti könyvvizsgálatra vonatkozó uniós szabályozást és annak implementációjára született hazai törvényt.

A fentiekre alapozva a hallgatónak a Jogi ismeretek tantárgyból a szakismeretek terén azt kell bizonyítania, hogy olyan megalapozott elméleti és gyakorlati tudása van, amely a könyvvizsgálói és egyéb feladatai ellátásához képessé teszi a szakszerű, határozott jogalkalmazásra, jogértelmezésre, a könyvvizsgáló tevékenység jellegének figyelembevételére, koncentrál az összefüggésekre, képes a magánjogi szabályozás lényeges vonásainak kiemelésére, szembeállítva a közjogi, a számviteli jogi és az adójogi szabályok jellegével, a szerződésekre vonatkozó szabályozást részletesen ismeri.

1. A könyvvizsgálói tevékenység végzéséhez szükséges ismeretek

A jogszabály szerinti könyvvizsgálói tevékenység szabályozottsága a könyvvizsgálatról, a könyvvizsgálói kamaráról és a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló törvény alapján. A Magyar Könyvvizsgálói Kamara jogállása, hatósági és érdekképviselői feladatai. A könyvvizsgálók és a könyvvizsgáló cégek nyilvántartásba vételének szabályai, jogok és kötelezettségek. A könyvvizsgálói függetlenség, titoktartás és felelősség. Etikai előírások, fegyelmi eljárás. A kamarai tagok minőségellenőrzése. A közfelügyeleti rendszer és a törvényességi felügyelet szerepe, működése.

2. Jogharmonizáció az Európai Unióban

A Római Szerződés főbb jellemzői. A jogi összehangolás céljai, eszközei, alapvető követelményei az Európai Unióban. Az uniós jogszabályok rendszere, hierarchiája és a tagállami feladatok. A pénzügyi beszámolás és a könyvvizsgálat szabályozása az uniós jogszabályokban. A harmonizáció feladatai és megvalósulása Magyarországon.

3. A polgári jog

A polgári jog rendszere, célja, tárgya, alapelvei, szerepe a nemzetgazdaságban. A jogalanyok köre és a rájuk vonatkozó szabályok a polgári jogban. A jogi személyek sajátosságai. Tulajdonjog, rendelkezési jog, használati jog. A kötelmi jog általános és sajátos szabályai. Szerződéskötés, teljesítés, megszűnés, elévülés, tartozásátvállalás. A szerződések fajtái. Szindikátusi szerződés, lízing szerződés, vagyonkezelési szerződés, franchise főbb jellemzői.

4. Társasági jog

A gazdasági társaságok közös szabályai (a gazdasági társaság alapítása, a vezető szervekre, vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályok, hitelezővédelem, befolyásszerzés, a gazdasági társaságok átalakulása, megszűnése).

Az egyes gazdasági társaságokra (betéti társaság, közkereseti társaság, korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen és nyilvánosan működő részvénytársaság), szövetkezetekre vonatkozó sajátos szabályok és követelmények.

A cégtörvény főbb rendelkezése (a Cégbíróság, cégszolgálat, a cégjegyzék, törvényességi felügyelet, végelszámolás).

5. A végelszámolás, a csődeljárás és a felszámolási eljárás

Végelszámolás szabályai. A csődeljárás és a felszámolási megindítása, vagyonfelügyelő, egyezség az eljárásban. Egyszerűsített felszámolási eljárás. A felszámolás befejezése.

6. Az államháztartás

Az államháztartás rendszere, alrendszerei. A államháztartás gazdálkodásának alapelvei. A központi költségvetés bevételei és kiadásai. Az elkülönített állami pénzalapok, a helyi önkormányzatok és a társadalombiztosítás költségvetése. A költségvetési szervek rendszere és gazdálkodása. Az államháztartás pénzügyi ellenőrzésének keretei.

7. Non-profit gazdálkodás

Non-profit gazdasági társaságokra és egyéb non-profit szervezetekre vonatkozó szabályok. Az alapítás, a gazdálkodás, a megszűnés szabályozottsága, a beszámolás és az ellenőrzés jellegzetességei.

8. A büntetőjog

Bűncselekmény fogalma (szándékosság és gondatlanság). A gazdasági és a pénzügyi bűncselekmények fajtái, büntetőjogi szankciói. A pénzmosás fogalma és a pénzmosás elleni intézkedések. Ügyfél-átvilágítás, bejelentési kötelezettség. A pénzmosás elleni intézkedések szabályozottsága.

9. A munkajog

A munkajog alapvető jogforrásai. A munkajog főbb alapelvei, továbbá alanyai. A munkaszerződéssel szembeni követelmények. A munkaviszony, a közalkalmazotti, valamint a köztisztviselői jogviszony létesítése, megszűnése, megszüntetése. E három jogviszony sajátosságai a munkaidő és a pihenőidő, a munka díjazása, a fegyelmi felelősség terén. A kártérítési felelősség a munkajog alanyainál. A vezetőállású dolgozók sajátos munkajogi helyzete. A munkaügyi vita előírásai.

10. ILEX

A hallgató felhasználói szinten tudjon az ILEX kommunikációs eszköz segítségével jogszabályi definíciókat lekérni.

II. ADÓZÁSI ISMERETEK modul vizsgakövetelményei^{1, 2}

Minden gazdálkodó szervezet jogszerű működésének egyik fontos eleme az adózással kapcsolatos kötelezettségeik teljesítése, ami a beszámolóikban is vissza kell, hogy tükröződjön. A könyvvizsgálók fő feladata ezen beszámolók felülvizsgálata, ami nem képzelhető el az adókapcsolatok ellenőrzése nélkül, s ehhez elengedhetetlen, hogy az ezt végző személyek megfelelő mélységű tudással rendelkezzenek a hatályos adójogszabályok tartalmáról és használatáról.

Az okleveles könyvvizsgálói képzés adózási ismeretek modul vizsgáján a könyvvizsgálói képzési programba felvett hallgatónak arról kell számot adnia, hogy képes-e a vállalkozások, egyéb szervezetek, magánszemélyek adóival, adójellegű kötelezettségeivel, költségvetési támogatásával kapcsolatos működését megismerni és a könyvvizsgálat során a szabályszerűséget ellenőrizni. Ismernie kell az egyes adónemek egymás közötti és azok egyéb törvényekkel (pl. számviteli törvénnyel, Ptk. stb.) való kapcsolatát és összhangját. A megszerzett ismeretei alapján képes ellátni az adóhatóság előtt az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLII. törvény szerinti kötelező szakmai képviselést, állandó meghatalmazás szerinti képviselést és jogosult szakértőként részt venni az önkormányzati adóhatóság adóellenőrzése során.

Az Adózási ismeretek tantárgy tematikájának meghatározása során azon általános adónemek kerülnek a középpontba, amelyek mind a központi költségvetés bevételei, mind pedig a vállalatok gazdálkodása miatt a leggyakrabban fordulnak elő a gazdálkodás mindennapi teendői között.

Az adózási ismeretek írásbeli vizsgán a főbb adónemek tekintetében, gyakorlati példák alapján történik a számonkérés. A szóbeli vizsga keretében először adózással kapcsolatos fogalmakat kell egy-két mondatban, esetenként egy-két szóval elmondani, majd ezt követően egy hosszabb, majd egy rövidebb, adózással kapcsolatos témakört kell kifejteni.

1. Az adózás elveire egyes adónemekre vonatkozó ismeretek közös ismérvei

Az adózási alapelvek és mögöttes elgondolások, tipizálás. Egyenlő teherviselés, méltányosság, szolidaritás. Különbségtétel az adó, a járulék, a hozzájárulás, az illeték, a jövedék és a díj között. Az adók típusai: a jövedelem adóztatása, a vagyron adóztatása, az alanyi alapon szedett adók és hozzájárulások. Az adóztatható objektum meghatározása.

2. Az adózás rendje és az adóigazgatási eljárás

2/a Az adózás rendje (Art.)

Az adózás alapelvei: joggal való visszaélés tilalma, valódisági klauzula, ügyletek gazdasági eredmény szerinti minősítése, kapcsolt vállalkozások közötti szerződések minősítése, nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos adóztatási alapelvek, a becslés alkalmazásának köre. Az Art. fogalmi rendszere. A hatály (területi és személyi hatály), az adókötelezettségek általános- és részletszabályainak áttekintése. Ezekben belül külön kiemelve a bejelentés és bejelentkezés, az adó megállapítás, bevallás, megfizetés, bizonylatolás, adatszolgáltatás, számlanyitás szabályait.

Igazolások, adóigazgatási eljárások, kockázatelemzési eljárás, adózó minősítése, adómegállapítás különleges esetei, fizetési kedvezmények rendszere és megállapítása, az elévülés intézménye.

A jogkövetkezmények rendszere.

¹ Módosította a 15/2020. (01.24.) számú elnökségi határozat; a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2020. február 17-e, hatályos 2020. február 18-tól.

² Módosította a 99/2021. (11.12.) számú elnökségi határozat, a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2021. december 3-a, hatályos 2021. december 4-től.

2/b Az adóigazgatási rendtartás (Air.)

Az adóigazgatási eljárás elvei (törvényesség, szakszerű és hatékony eljárás, részrehajlás tilalma, egyedi elbírálás elve, méltányos eljárás elve, tájékoztatási kötelezettség, a közérthetőség elve, jóhiszeműség elve).

Az adózó és az adóhatóságok. A képviselő. Az adóhatóság eljárásainak alapvető szabályai (hatáskör és illetékesség, adóhatósági eljárás megindítása, megkeresés, támogatás, nyelvhasználat, hiánypótlás, az eljárás megszüntetése, határidők az eljárásban, igazolási kérelem és joghatásai, tényállás tisztázása, a bizonyítási eszközök, az adóhatóság döntései, a döntés közlése, biztosítási intézkedések).

Az ellenőrzés fajtái, határidők az ellenőrzési eljárás kapcsán (közben, végén), az ellenőrzés megindítása és annak joghatásai, az ellenőrzés kapcsán keletkező jogok és kötelezettségek, az ellenőrzés befejezése, realizálása, jogorvoslat.

A jogorvoslathoz való jog tartalma, a fellebbezés, a döntés saját hatáskörben való megváltoztatása/visszavonása, a felügyeleti intézkedés tartalma, az új eljárás, a bírósági út, semmisség.

3. A társasági adó (Tao)

A Tao szerepe (költségvetési szerepe, „a” jövedelemadó), alanyai (belföldi és külföldi illetőség, üzletvezetés helye szerinti adózás, telephely, fióktelep), adókötelezettség keletkezése és megszűnése (teljeskörű, korlátozott, kettős adóztatást elkerülő egyezmények).

Adóalap korrekciók: elhatárolt veszteség, kapott osztalék, térítés nélküli átadás, átvétel, elengedett követelés, átvállalt tartozás, kamatlevonási korlátozás, kapcsolt vállalkozások közötti elszámoló árak hatása az adóalapra, értékcsökkenés, céltartalék, értékvesztések, , hatósági bírság, nem a vállalkozás érdekében elszámolt költség, ráfordítás, előző évek adóellenőrzésének, önellenőrzésének hatásai, kedvezményezett tevékenység, beruházáshoz kötődő fejlesztési tartalék, kisvállalkozási kedvezmény, különleges beruházások, jogdíjak, K+F tevékenység, bejelentett vagyoni elemek.

Az adóalap speciális meghatározása: csoportos adóalanyiság, nonprofit szféra, közhasznú társaság, külföldi vállalkozó, átalakulás (kedvezményezett átalakulás).

Az adó mértéke, adókedvezmények – fogalmi különbségtétel az adóalapot érintő kedvezmények és az adókedvezmény között.

Eljárási szabályok (bevallás, megfizetés, önellenőrzés, az adóelőleg mérséklésének szabályai.).

A jövedelem- (nyereség-) minimum szerepe, számítása, nyilatkozatok.

4. Személyi jövedelemadó

Az szja helye az adózáson belül. Alapelvek (arányosság, méltányosság). Az szja személyi, tárgyi és területi hatálya.

Az összevont adóalap, az azt csökkentő kedvezmények és annak korlátai.

A külön adózó jövedelmek (vagyonátruházás, tőke, értékpapír, , jog jövedelme).

Nem pénzbeni juttatások adókötelezettsége és adómentessége.

Leggyakoribb adóalap korrekciós tételek.

Egyéni vállalkozók adózása.

Eljárási szabályok (bevallás eSZJA – szja bevallási tervezet, befizetés (előlegelevonás), önellenőrzés, adóelőleg).

Nyilvántartás (analitika: bérelemek, nyilatkozatok, nem pénzbeni juttatások, személyi jellegű egyéb kifizetések nyilvántartása.).

5. A TB rendszere

Öngondoskodás, biztosítás, társadalombiztosítás lényege és feladata. A TB rendszer pillérei (az alapok felosztása – részei és a részek feladatai).

A nyugdíjrendszer működése (a felosztó-kirovó és a tőkésített magánnyugdíj rendszer, illetve a befizetés alapján meghatározott, a juttatás alapján meghatározott nyugdíjrendszer). Befizetések a

Nyugdíjalapba (jogcímek, mértékek, általános és különös szabályok). A nyugdíjpénztárak működési elve (ki és miért fizet, mikor és hogyan juthat a megtakarításához).

Az egészségbiztosítási alap működése (befizetési jogcímek, mértékek, általános és különös szabályok, kifizető és biztosított kötelezettségei). A 2020. július 1-ével hatályba lépő új TB törvény (2019. évi CXXII. törvény) szabályai, különös tekintettel az összevont új társadalombiztosítási járulék szabályaira, az egyes ellátásokra, nyilvántartásokra és az adatszolgáltatási kötelezettségre és adatvédelemre.

A szociális hozzájárulási adó. Az adó, mint a TB rendszer meghatározó eleme. Az adó alanya, jogviszonyai, adózás alá eső jövedelmek. Az adó alapja(i) és mértéke. Kedvezmények a szociális hozzájárulási adó rendszerében.

Speciális járulékok, fizetési kötelezettségek (egészségügyi szolgáltatási járulék, rehabilitációs hozzájárulás), bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettségek, jogkövetkezmények. Az alapokból finanszírozott ellátások (táppénz, betegszabadság, baleseti ellátások, gyermekellátással összefüggő díjak és juttatások, öregségi, özvegyi, rokkantsági nyugdíj), általános feltételei.

6. Általános forgalmi adó

A forgalmi adó helye és szerepe a költségvetésben. Nemzetközi kitekintés: 112.EU direktíva szerepe a közösségen belül, ennek viszonya a magyar áfatörvényhez, Ptk. és Art. kapcsolatok, egyéb „háttér” jogszabályok.

Fogalmak (bruttó vs. nettó, adólevonási jog, fizetendő; előzetesen felszámított; elszámolandó; elszámolás a költségvetéssel, áfa státusz, székhely, telephely, állandó telephely, letelepedés, adószám helye, szokásos piaci ár, ellenérték, export, import, belföld, külföld, közösség, tagállam, harmadik ország, ingatlan, sorozat-jelleg, pénzforgalmi elszámolás). Adóalanyiság általános és különös szabályai (új közlekedésszerszám beszerzése, ingatlanokkal kapcsolatos ügyletek), Vállalkozási vagyoni, közhatalmi tevékenység, közös tulajdon, csoportos adóalanyiság, együttműködő közösség. Alanyi adómentesség.

A jogszabály logikai szerkezete és menete.

Termékértékesítés általános és különös szabályai (ingatlan, adomány, ingyenes átadás törvényi kötelezettség alapján/önkormányzatok között, végleges kivonás, saját rezsiz beruházás, saját termék felhasználás; megszűnéskori kiadás).

Közösségen belüli termékértékesítés és -beszerzés (termékimport, saját termék közösségen belüli mozgása, lánc és háromszög ügyletek, apport/üzletág értékesítés).

Szolgáltatás nyújtás általános és különös szabályai; teljesítés helyének meghatározása.

Az adófizetési kötelezettség keletkezésének általános és különös szabályai (részteljesítés, részletfizetés, lízing, időszakonkénti elszámolás, előleg, fordított adózás (belföldi és külföldi fordított adózás) esetén, adókulcs változás kezelése, pénzforgalmi elszámolás és következményei).

Adó alapja, mértéke általános és különös szabályok (kapcsolt vállalkozások, vállalkozásból történő kivonás, térítés nélküli átadás, saját termék felhasználás, deviza-HUF átszámítás, engedmények).

Adómentesség adólevonási joggal vagy annak korlátozásával (ingatlan, tevékenység közérdekű jellege miatt, „autó”, közösségen belüli és kívüli ügyletek, nemzetközi közlekedés és forgalom, közvetítői tevékenység speciális esetei).

Adólevonási jog általános és különös szabályai (megosztás, lakóingatlan, személygépjármű, üzemanyag,). Tárgyi feltételek, nettó elszámolás.

Számlaadási (nyugtaadási kötelezettség), elektronikus számlázás, online adatszolgáltatás, összesítő jelentés. Bevallás, visszaigénylés, iratmegőrzés,

Speciális tevékenységek különleges megítélései (mezőgazdasági tevékenység, utazásszervezés, elektronikus szolgáltatások).

7. Helyi iparűzési adó

A HIPA helye és szerepe az adók rendszerében, Kiemelt fogalmak tisztázása (vállalkozó, nettó árbevétel, elábé, anyagköltség, közvetített szolgáltatások értéke, alvállalkozói teljesítések). Beruházásokhoz és az ingatlanépítéshez kapcsolódó sajátosságok. Adóalanyok. Állandó és ideiglenes jelleggel végzett tevékenység, az adókötelezettség kezdete és vége. Adóalap és adó összeg meghatározás, csökkentő tételek degresszív kezelésének szabályai és számítási menete, a megosztás problematikája. Adókedvezmények, adómentességek. Az adó megfizetése, előlege, eljárási/bevallási szabályok, TAO kapcsolat.

8. Jövedéki adó

A törvény hatálya (személyi és tárgyi hatály, az egyes jövedéki termékek), értelmezési és hatásköri szabályok.

Az adókötelezettség, adófizetési kötelezettség, adómentesség, adó-visszaigénylés általános szabályai, különböző engedélyek, nyilvántartási, bejelentési, adófelfüggesztési szabályok.

Ellenőrzés és jogkövetkezmény.

9. Vám

A vámunió rendszere, közösségi vámrendszer, az áru vámértéke, vámeljárások, vámfizetés helye, vám szabad területek, vámbiztosítékok.

10. Egyéb adók

KIVA. A törvény célja. A KIVA adózás választásának feltétele. A KIVA számítás menete, adóalap meghatározása, kapcsolata más adónemekkel.

KATA. A törvény célja, főbb fogalmai. Az adó alanya, mértéke. A KATA adózás legfontosabb elemei, előnye, hátránya. Munkaviszonytól való elhatárolás követelményei, a kifizetőt terhelő kötelezettségek

Turizmusfejlesztési hozzájárulás. A 2016. évi LXVI. törvénytörvény X fejezetében meghatározott turizmusfejlesztési hozzájárulás alanyai, alapja, mértéke, kezelése, kapcsolata az Áfa szabályaival.

Innovációs járulék. A 2014. évi LXXVI. törvény I. fejezet 9. pontjában meghatározott innovációs járulék alanyai, mértéke, kezelése, mentességek

Népegészségügyi termékadó. A törvény célja. Az adó alanya. Adóköteles tranzakciók. Adóköteles termékek köre. Eljárási szabályok.

Környezetvédelmi termékdíj: A törvény hatálya, termékdíj köteles termékek köre, termékdíj kötelezettség keletkezésének időpontja (belföldi forgalomba hozatal vs készletre vétel – összefüggés a Számviteli törvénnyel)

A gépjárműadó: Az adó alanya, mentességek. Az adó alapja, mértéke, adókedvezmények. Az adó bevallásának és befizetésének rendje.

Cégautó adó: Az adó alanya, tárgya- mentesség, adó mértéke, adóeljárás rendje

A helyi adók célja, szabályozás alapvető jellemzői. A helyi önkormányzatok adómegállapítási joga, korlátai.

Vagyoni típusú helyi adók: építményadó, telekadó (az adó alanya, mentesség, az adó alapja/mértéke, az adóeljárás rendje). Kommunális jellegű adók (az adó alanya, alapja, mértéke, adóeljárás rendje). A kommunális adó (az adó alanya, alapja, mértéke, az adóeljárás rendje). Az idegenforgalmi adó (alanya, mentesség, alapja, mértéke, nyilvántartási kötelezettsége, az adóeljárás rendje).

Az illetékek „funkciója, szerepe”. Vagyonszerzéshez kapcsolódó illetékek és eljárási illetékek (az adóztatás alanya, tárgya, az illetékmegállapítás alapja, az illeték(ek) mértéke, mentességek).

11. Nemzetközi adózási trendek

Nemzetközi adózási trendek és azok hatása a magyar jogalkotásra – bár ez a témakör állandó dinamikus változásban van, elengedhetetlen, hogy a könyvvizsgálók folyamatosan figyelemmel kísérjék a legújabb nemzetközi adózási trendeket és azok megjelenését a magyar jogalkotásban. Itt nem kifejezetten egyes adónemekről, konkrét elvonási formákról beszélünk, sokkal inkább a nemzetközi információcserét elősegítő olyan adminisztratív intézkedések bevezetéséről, amelyek elsődleges célja az adózás kijátszása, az agresszív adótervezés megakadályozása.

DAC6 Irányelv – adatszolgáltatási kötelezettség a határon átnyúló adótervezési konstrukciókról – kinek, mikor, milyen konstrukciókról, a bejelentés elmulasztásának jogkövetkezményei

Tényleges tulajdonosi adatok központi nyilvántartása – adatszolgáltatásra kötelezett kör, pénzügyi adatszolgáltatás általi teljesítés, TT Index szerepe és jelentése

Globális minimumadó szabályozás – keretrendszere, a multinacionális vállalatok adózására gyakorolt hatása, effektív adókulcs és a minimumadó közötti különbség „beszedhetősége”, adóbeszedésre jogosult meghatározása

III. A KÖZGAZDASÁGTAN ÉS PÉNZÜGYEK modul vizsgakövetelményei³

A pénzügyek írásbeli és szóbeli vizsgája során a hallgatóknak a megszerzett pénzügyi, vállalati pénzügyi tudásról kell számot adniuk. A tárgy elsajátítása során a hallgatók feladata, hogy a vállalatot ne csak számviteli szempontból lássák, de a tulajdonos pénzügyi szempontjai szerint is tudják értékelni. A hallgatóknak a modul elvégzése után a számviteli érték meghatározása mellett más, piaci jellegű értékelési módszerekkel is képesek kellene lenniük a vállalatot, azok eszközeit és forrásait, valamint lényegesebb beruházási és finanszírozási döntéseit értékelni. A hallgatóknak így képesek kell, hogy legyenek az alapvető befektetési eszközök és értékpapírok árazására, a cash flow előrejelzésére és az az alapján való értékelésre, a vállalati működés alapvető kockázati tényezőinek felismerésére és kezelésére, valamint a beruházási és finanszírozási döntések értékteremtő hatásainak értékelésére.

1. Pénzügyi alapfogalmak

A gazdaság szereplői és céljai, valamint a gazdaságpolitika célja. A monetáris és fiskális politika lényege. Az adóztatás funkciói, az adók csoportosításai. Az infláció, okok és következmények, nominál- és reálértékek, árindexek. A vállalat fő célja. A megtakarítások fajtái, a megtakarítások és beruházások közti kapcsolat. Kereslet és kínálat, piaci egyensúly.

2. Pénzügyi piacok

A befektetés és beruházás fogalma. Pénzpiac, tőkepiac, pénzügyi közvetítés. Az értékpapírok, elsődleges és másodlagos értékpapír-piacok, tőzsde, értéktőzsde. Tőzsdei megbízások, tőzsdei kereskedés, tőzsdei elszámolás. A nyilvános értékpapír-kibocsátás menete. A hitelintézetek és a befektetési vállalkozások szerepe. Befektetési alapok és kockázati befektetők.

3. Alapszámítások – járadékok

Alapfogalmak: Eredmény, cash flow, hozam. Kamatszámítási rendszerek, folytonos kamatozás és logaritmikus hozam. Jövőérték és jelenérték, diszkontfaktor és kamatfaktor. Várható hozam és elvárt hozam. Nettó és bruttó hozam, nominális- és reálhozam. Belső megtérülési ráta, EBKM, THM. A nettó jelenérték jelentősége és kapcsolata más mutatókkal. A hozamgörbe és hozamgörbe elméletek. A járadékok jellemzői; örökjáradék, egyenletes ütemben növekvő örökjáradék és annuitások. Annuitásfaktor és az annuitásos hitel fizetőrészletei.

4. Kötvények

Kötvényszétfajták a magyar és nemzetközi gyakorlatban. A kötvény árfolyama és hozama, EHM. Bruttó és nettó árfolyam. A kötvények árfolyam-konvergenciája.

5. Részvények

Részvényszétfajták. Eredménykategóriák. EPS, Saját tőke-arányos eredmény, osztalékfizetési ráta, újrabefektetési ráta. Fenntartható növekedési ütem és árazás a Gordon-modellel. Ex dividend és cum dividend árfolyam, valamint az implicit hozam számítása. Árazás explicit és implicit szakasszal, valamint a növekedési lehetőségek értéke. A P/E ráta és a rá ható tényezők.

6. Vállalatértékelés

Ár és érték kapcsolata. Az eszközalapú értékelés. A diszkontált cash flow alapú értékelés. A piaci szorzószámok értékelés. Szorzószámok választása. Az összehasonlító tranzakciós értékelés. A helyettesítési, a pótlási és a likvidációs érték. A nettó realizálható érték és a tőkésítési érték.

³ Módosította a 15/2020. (01.24.) számú elnökségi határozat; a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2020. február 17-e, hatályos 2020. február 18-tól.

7. Kockázat

A bizonytalanság és a kockázat fogalma, A kockázat hétköznapi és matematikai értelmezése. Kockázatkerülés és -kedvelés. Zárt és nyitott, short és long pozíciók. Kételemű portfóliók kockázata és hozama. A korrelációs kapcsolat és a diverzifikáció jelentősége. Többelemű portfóliók kockázata és hozama. A hatékony portfólió halmaza és a piaci portfólió. A CAPM-modell és a befektetések bétája. Az árazási modellek és gyakorlati használhatóságuk.

8. Határidős ügyletek

Az azonnali és a határidős ügyletek, a határidős ügyletek kötésének motivációja. Forward és futures ügyletek. Devizák határidős árfolyama, fedezetlen és fedezett kamatparitás. Arbitrázslehetőségek a határidős árfolyamok segítségével. Vásárlóerő paritás. Határidős kamatláb-ügyletek. Értékpapírok határidős árfolyama. Swap ügyletek.

9. Opció ügyletek

Vételi és eladási jog, short és long pozíció. Pozíciófüggvények és nyereségfüggvények. Lehívási árfolyam és nyereségküszöb. Az opció díja és az értékére ható paraméterek. Összetett pozíciók és fedezés a gyakorlatban opciókkal.

10. Vállalati cash flow

A pénzügyi tervezés logikai menete, operatív és stratégiai döntések. A direkt tervezés. Az indirekt pénzügyi tervezés és kapcsolata az eredménytervvel és a mérlegtervvel. A forrásoldal tervezése. A forgóeszközök és a nettó forgótőke elemei. A tárgyi eszközök változásának tervezése, az értékcsökkenési leírás és a maradványérték szerepe. OCF és CAPEX. Az eladósodottság hatása a cashflowra – FCFD.

11. Beruházások megtérülése

A megtérülési mutatószámok feladatai. A megtérülési idő mutatói. A nettó jelenérték. A jövedelmezőségi index. Belső megtérülési ráta és kapcsolata a ROE-val. Az egyenértékű használat.

12. Finanszírozás

A tökéletes piac fogalma, az eszközoldal és a forrásoldal tökéletessége. A tökéletes piacon való finanszírozás alaptétele, tőkeköltség-számítás. Tökéletes tőkepiacon a tőkeszerkezet megváltoztatásának hatása. Vállalatfinanszírozási források. Nem-tökéletes piacon a finanszírozás hatása. Opciókat biztosító értékpapírok a vállalati forrásoldalon.

13. Bankügyletek

A bankok monetáris szabályozása (jegybanki alapkamatláb és kamatfolyosó, refinanszírozás, repóügyletek, nyíltpiaci műveletek). A betéti termékek és a hitelfajták csoportosítása. A fizetési forgalom bonyolítása (átutalás, átvezetés, inkasszó, akkreditív) és készpénzkímélő termékek (Bankkártyák fajtái).

14. Osztalékpolitika

Az osztalékpolitika értelmezése. Az osztalékpolitika szerepe tökéletes és nem-tökéletes piacon. Az osztalékpolitika hatókörébe tartozó döntések (aprózás, összevonás, készpénzes osztalék, természetbeni osztalék, tőkeemelés, részvény-visszavásárlás, felülbélyegzés, részvényosztalék fizetése).

15. Vállalati döntések elemzése

A jövedelmezőség, a hatékonyság, a likviditás és az eladósodottság elemzése. A pénzkészletezés szempontjai. A hitelképesség vizsgálatának menete. Fúziók fajtái, a szinergia forrása. A fúzió finanszírozása és értékelése. A reálopciók fajtái és értékelésük alapelvei. Végelszámolás és felszámolás, a csődeljárás. A csődopció lényege és csődjátszmák.

IV. A SZERVEZETI ÉS VEZETÉSI ISMERETEK modul vizsgakövetelményei

Az okleveles könyvvizsgálói képesítés Szervezeti és vezetési ismeretek modul vizsgáján a könyvvizsgálói képzési programba felvett hallgatónak arról kell számot adnia, hogy a vezetési ismeretek körében olyan mélységű ismeretekkel rendelkezik, amelyek alapján értékelést tud adni a gazdálkodó szervezet környezetének legfontosabb elemeiről, azoknak a szervezetre gyakorolt közvetlen és közvetett hatásairól, a szervezetet alkotó irányítási-vezetési rendszerekről, a szervezetekben zajló működési folyamatok lényegéről. A hallgatónak megfelelő áttekintéssel kell rendelkeznie az irányítás-vezetés funkcióiról, folyamatairól, a vezetői döntéshozatal természetéről és alkalmazható gyakorlatairól. A hallgatónak ismernie kell a célkitűzés (tervezés) fajtáit és mechanizmusait a szervezeten belül, valamint azokat a vezetési módszereket és technikákat, amelyek javítják a vezetés és szervezet színvonalát, állapotát. Emellett a könyvvizsgálói képzési programba felvett hallgatónak megfelelő ismereteket kell szereznie a konfliktusmenedzsment, az időmenedzsment és az emberi erőforrás-menedzsment területén, valamint tárgyalási és prezentációs készségeket kell elsajátítania.

1. A vállalati szervezet, az érdekelt felek és a külső környezet

A gazdasági szervezetek definíciói, különböző típusai. Érintettek az üzleti szervezetekben, szervezetek céljai. Makrogazdasági tényezők: szociális – kulturális – társadalmi környezet, technológiai környezet, gazdasági környezet, természeti tényezők, politikai – jogi környezet, versenyképességi tényezők. Mikrogaazdasági tényezők, a szervezet környezetének vizsgálati módszerei.

2. Üzleti egységek szervezeti felépítése, funkciói és az irányítása

Formális és informális üzleti szervezetek. Vezetési szintek és feladataik. A szervezetek strukturális jellemzői. Munkamegosztás, hatáskörmegosztás, a koordinációs eszközök csoportosítása. Szervezeti kultúra az üzletben., felügyelő bizottság, auditbizottság.

3. Számviteli és beszámolási rendszerek, kontrollok és megfelelés

Kapcsolat a számvitel és más üzleti funkciók között. Számviteli funkciók definiálása egy gazdálkodó szervezeten belül. Jogi alapelvek a számvitelben és könyvvizsgálóati szabályozásban. Az üzleti tevékenység belső és külső pénzügyi információinak forrása és célja. Pénzügyi rendszerek, eljárások és a kapcsolódó informatikai alkalmazások. 3.6.Belső ellenőrzés, engedélyezés az adatok biztonsága, megfelelés az üzleti tevékenységben. Csalás, csalárd viselkedés, illetve annak megelőzése az üzleti életben beleértve a pénzmosást.

4. Egyének és csoportok vezetése és irányítása

Vezetés, szervezés, szervezet. Alapfogalmak ismerete. Kontingencia elméletek. Emberi erőforrás menedzsment: munkavállalók toborzása és kiválasztása, ösztönzési- és bérezési rendszer kialakítása, munkaerő megtartása. Egyéni és csoportos viselkedés az üzleti szervezetben. A munkahelyi tanulás és képzés. Az egyén teljesítményértékelése és felülvizsgálata.

5. Személyes hatékonyság és kommunikáció

Személyes hatékonyság fejlesztésének technikái. A személyes hatékonyság kifelé és befelé irányuló tényezői. Munkahelyi hatékonytalanság. Kompetencia keretek - személyes fejlődés. Konfliktusok forrásai és a konfliktuskezelés technikái. Kommunikáció az üzleti életben. Az üzleti tárgyalás.

6. Szakmai etika a számvitelben és az üzleti életben

Etikus magatartás alapelvei. Belső érintettekkel szembeni etikus magatartás. Külső érintettekkel való etikus magatartási elv. A szabályozási és szakmai szervezetek szerepe az etikai és szakmai normák támogatásában. Etikai kódexek. Etikai konfliktusok és dilemmák.

V. SZÁMVITEL ÉS ELEMZÉS modul vizsgakövetelményei⁴

Az okleveles könyvvizsgálói képesítés Számvitel és elemzés írásbeli és szóbeli vizsgáin a hallgatónak megfelelő felkészültséggel kell rendelkeznie a hazai és a nemzetközi számviteli és elemzési ismeretek elméletéről, módszertanáról és gyakorlatáról. A hallgatónak szükséges esetben képesnek kell lennie a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok gyakorlati alkalmazására. A hallgatónak elméleti és gyakorlati felkészültségéből adódóan olyan szakértelemmel kell rendelkezni, amelynek alapján meg tudja ítélni, hogy az adott vállalkozásnál alkalmazott számviteli rendszer megfelel-e a számviteli törvény, a kapcsolódó kormányrendeletek és egyéb jogszabályok előírásainak. A hallgatónak képesnek kell lennie a számviteli törvény szerinti beszámoló, éves, összevont (konszolidált) éves beszámolójának összeállítására, elemzésére és ellenőrzésére. A hallgatónak felkészültsége alapján képesnek kell lennie arra, hogy a számviteli szabályokat könyvvizsgálói és egyéb feladatai elvégzése során nagy biztonsággal alkalmazza, és a szabályozatlan területeken megalapozott elméleti és gyakorlati tudása alapján a számviteli törvény és a kapcsolódó kormányrendeletek szellemében járjon el.

A **SZÁMVITEL ÉS ELEMZÉS** modul esetében különálló résztanulmányoknak minősülnek a Számvitel magyar szabályozása [1, 2A, 3A, 4A, 5A, 6A, 7A, 8A, 9A, 10A, 11-13, 14A, 15A, 16-20, és 21A pontok], a Számvitel nemzetközi szabályozása [2B, 3B, 4B, 5B, 6B, 7B, 8B, 9B, 10B, 14B, 15B, és 21B pontok]

1. A számvitel szabályozása

A számvitel szabályozásának gazdasági és jogi háttere. A számvitel szabályozásának elméleti alapjai. A könyvvezetés elméleti alapjai. A számviteli szabályozás hazai gyakorlatának rendszere. A számvitel mikroszintű szabályozásának célja, szükségessége, tartalma és területei.

2. A beszámolási és könyvvezetési kötelezettség

2A résztanulmány

A számvitel szabályozásának bizonylatolási előírásai. A könyvvezetési kötelezettségre vonatkozó előírások. Összefüggés a beszámolási és könyvvezetési kötelezettség között. A számviteli szabályzatok összeállításának célja és tartalma. A nyilvánosságra hozatal és közzététel szabályai. A könyvvizsgálói kötelezettséggel kapcsolatos szabályok. A beszámolási kötelezettség, a beszámoló fajtái és elemei a számviteli törvény szerint.

A funkcionális pénznem megállapításának szabályai a számviteli törvény szerint. A számviteli politikák kiválasztására és változtatására, a számviteli becslések változásainak elszámolására, valamint a hibák javítására vonatkozó szabályok a számviteli törvény szerint.

2B résztanulmány

A beszámoló fajtái és elemei a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A funkcionális pénznem megállapításának szabályai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A számviteli politikák kiválasztására és változtatására, a számviteli becslések változásainak elszámolására, valamint a hibák javítására vonatkozó szabályok a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokban.

3. Immateriális javakhoz kapcsolódó elszámolások

3A résztanulmány

⁴ Módosította a 79/2021. (10.01.) számú elnökségi határozat, a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2021. december 3-a, hatályos 2021. december 4-től.

Az immateriális javak tartalma és elszámolásai a számviteli törvény szerint.

3B résztanulmány

Az immateriális javak tartalma és elszámolásai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint.

4. Tárgyi eszközökhöz kapcsolódó elszámolások

4A résztanulmány

A tárgyi eszközök tartalma és elszámolásai a számviteli törvény szerint. A pénzügyi és az operatív lízing megkülönböztetése és elszámolásai a számviteli törvény szerint.

4B résztanulmány

A tárgyi eszközök tartalma és elszámolásai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Befektetési célú ingatlanok elszámolásai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A pénzügyi és az operatív lízing megkülönböztetése és elszámolásai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint.

5. Készletek

5A résztanulmány

A készletek tartalma és elszámolásai a számviteli törvény szerint.

5B résztanulmány

A készletek tartalma és elszámolásai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint.

6. Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek

6A résztanulmány

A pénzügyi eszközök és a pénzügyi kötelezettségek fogalma és elszámolásainak sajátosságai a számviteli törvény szerint. Fedezeti elszámolások a számviteli törvény szerint.

6B résztanulmány

A pénzügyi eszközök és a pénzügyi kötelezettségek fogalma és elszámolásainak sajátosságai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Összetett pénzügyi instrumentumok és a beágyazott származékos termékek kezelése a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Fedezeti elszámolások a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Közzétételi szabályok.

7. Saját tőke

7A résztanulmány

A saját tőkével kapcsolatos elszámolások sajátosságai (beleértve a tőketranzakciókat, a saját részvénnyel kapcsolatos ügyleteket és az osztalékfizetéseket) a számviteli törvény szerint.

7B résztanulmány

A saját tőkével kapcsolatos elszámolások sajátosságai (beleértve a tőketranzakciókat, a saját részvénnyel kapcsolatos ügyleteket és az osztalékfizetéseket) a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A saját tőke és a kötelezettségek megkülönböztetése a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint.

8. Céltartalékok, nem pénzügyi kötelezettségek és időbeli elhatárolások

8A résztanulmány

A céltartalékokkal, a nem pénzügyi kötelezettségekkel és az időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos elszámolások sajátosságai a számviteli törvény szerint.

8B résztanulmány

A céltartalékokkal, a nem pénzügyi kötelezettségekkel és az időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos elszámolások sajátosságai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint.

9. Árbevételek, bevételek, állami támogatások

9A résztanulmány

Az árbevétellel, a bevételekkel kapcsolatos elszámolások sajátosságai a számviteli törvény szerint. A kapott működési és fejlesztési támogatások számviteli elszámolási sajátosságai.

9B résztanulmány

Az árbevétellel, a bevételekkel kapcsolatos elszámolások sajátosságai a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Az állami támogatásokkal kapcsolatos elszámolások szabályozása a nemzetközi számvitelben.

10. Költségelszámolás, költségszámítás és költségelemzés

10A résztanulmány

A költségszámítás célja és alapjai. A költségek megfigyelésének és elszámolásának lehetőségei. Költségszámítási rendszerek. Az önköltségszámítás, az önköltségszámítási módszerek a számviteli törvény szerint. Az önköltségszámítás és a költségelszámolás kapcsolatrendszere. A költségtervezési módszerek. A költségek elemzése. Költségelszámolási eljárások.

10B résztanulmány

Az önköltségszámítás, az önköltségszámítási módszerek a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A költségek elemzése.

11. Vagyoni helyzet elemzése

A vagyoni helyzet vizsgálata. A vagyoni helyzet vizsgálatához alkalmazott mutatószámok. A vagyenváltozás vizsgálata. Az elemzés nemzetközi gyakorlata. Az elemzés korlátai.

12. A pénzügyi helyzet elemzése

A pénzügyi helyzet vizsgálatának célja és feladata. A pénzügyi helyzet vizsgálatának módszerei. A cash flow kimutatás hasznosítása a pénzügyi helyzet vizsgálata során. A pénzügyi helyzetet jelző

mutatószámok. A pénzügyi helyzet változásának vizsgálata. Az elemzés nemzetközi gyakorlata. Az elemzés korlátai.

13. A jövedelmi helyzet elemzése

A jövedelmi helyzet elemzésének célja és feladata. A jövedelmi helyzet változásának vizsgálata. A jövedelmezőség és a hatékonyság vizsgálata. Eredményelemzés. Az elemzés nemzetközi gyakorlata. Az elemzés korlátai.

14. Egyéb beszámolási kérdések

14A résztanulmány

A cash flow kimutatások összeállításának elvei a számviteli törvény szerint. Kapcsolt felek fogalma, közzétételei a számviteli törvény szerint. A közbenső beszámolóra vonatkozó szabályok a számviteli törvény szerint.

14B résztanulmány

A cash flow kimutatások összeállításának elvei a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Szegmens szerinti információk bemutatása és az egy részvényre jutó eredmény számítása a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Kapcsolt felek fogalma, közzétételei a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. A közbenső beszámolóra vonatkozó szabályok a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Idegen pénznemben szereplő tranzakciók és kimutatások kezelése: átváltás, különbözetek elszámolása. Hiperinfláció.

15. Az összevont (konszolidált) éves beszámoló

15A résztanulmány

Az összevont (konszolidált) éves beszámoló célja, feladata és szükségessége, az összevont (konszolidált) éves beszámoló készítési kötelezettség, a konszolidációs körök kialakítása, az összevont (konszolidált) éves beszámoló részei, formája, a konszolidált beszámoló összeállítása a számviteli törvény szerint. Tőkemódszer és arányos konszolidáció.

15B résztanulmány

A konszolidált pénzügyi kimutatások célja, feladata és szükségessége, konszolidált pénzügyi kimutatás készítési kötelezettség, a konszolidációs körök kialakítása, az összevont (konszolidált) éves beszámoló részei, formája, a konszolidált beszámoló összeállítása a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok szerint. Tőkemódszer. Idegen pénznemben szereplő leányvállalatok átváltása.

16. Speciális helyzetek számvitelének szabályai

16A résztanulmány

Devizanemek közötti áttérés szabályai. A könyvviteli rendszerek változtatásának szabályai. A társaság alapításával kapcsolatos elszámolások. Az átalakulások számviteli feladatai. A felszámolás és végelszámolás számviteli feladatai.

A befektetési vállalkozások, a kockázati tőkealapok, a közraktárak, a betétbiztosítási alapok és intézményvédelmi alapok, valamint a befektető-védelmi alapok, az árutőzsde, az értékpapírtőzsde és az elszámolóházak, a magánnyugdíjpénztárak, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények, az

önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak, a Magyar Nemzeti Bank, a Magyar Államkincstár, valamint a számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek számvitelére vonatkozó előírásoknak a számviteli törvény előírásaitól való lényeges eltérései. A Nonprofit szervezetek és a költségvetési szervek beszámolási sajátosságai, lényeges eltérései az éves beszámólótól.

16B résztanulmány

Nonprofit szervezetek, speciális célú szervezetek beszámolási sajátosságai.

17. A számvitel nemzetközi szabályozása

17A résztanulmány

Az Európai Unió irányelvei. A nemzetközi szabályozás hatása a magyar számviteli szabályozásra, a standardalkotás folyamata. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok alkalmazása az Európai Unióban és Magyarországon.

17B résztanulmány

A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok létrehozásának folyamata, keretelvei.

VI. A KÖNYVVIZSGÁLAT ÉS ELLENŐRZÉS modul vizsgakövetelményei⁵

Az okleveles könyvvizsgálói képesítés Könyvvizsgálat és ellenőrzés modul vizsgáján a könyvvizsgálói képzési programba felvett hallgatónak arról kell számot adnia, hogy ezen vizsgakövetelményben meghatározott tárgyköröknek alapos elméleti ismerője, és felkészültsége birtokában a magyar nemzeti és a nemzetközi könyvvizsgálati standardok, ellenőrzési módszerek és technikák vonatkozásában megfelelő alkalmazói készséggel, kellő jártassággal rendelkezik. A hallgatónak ismernie kell az ellenőrzés különböző fajtáit, típusait, a könyvvizsgálói munka alapelveit, a tervezés, szervezés feladatait, a könyvvizsgálati célokat, módszereket, eljárásokat, a magyar és a nemzetközi könyvvizsgálati, minőségellenőrzési és egyéb megbízási standardokat a könyvvizsgálói feladatok ellátásához szükséges módszereket és technikákat, azok alkalmazási lehetőségeit és feltételeit, a független könyvvizsgálói jelentés formai és tartalmi követelményeit, összeállításának, illetve a minősítésnek a szempontjait, továbbá a könyvvizsgálói munka dokumentálásának követelményeit, célszerű gyakorlati módszereit. A hallgatónak képesnek kell lennie egy átfogó könyvvizsgálati stratégia és terv, valamint egy munkaprogram elkészítésére, a beszámoló könyvvizsgálata egyes lépéseinek végrehajtására.

1. A könyvvizsgálat nemzetközi szabályozottsága

A nemzetközi könyvvizsgálati, minőségellenőrzési és egyéb megbízási standardok rendszere. Az Európai Unió irányelveinek a könyvvizsgálatra vonatkozó szabályai, európai uniós ajánlások és rendeletek.

2. A könyvvizsgálói tevékenység szabályozása és intézményrendszere Magyarországon

A könyvvizsgálói tevékenységgel kapcsolatos alapvető jogszabályok. A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló törvény előírásai, a Magyar Könyvvizsgálói Kamara alapszabálya és szabályzatai. A magyar nemzeti könyvvizsgálati, minőségellenőrzési és egyéb megbízási standardok rendszere.

3. Etika a könyvvizsgálatban

A Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetségének (IFAC) etikai kódexe. Összeférhetetlenségre és függetlenségre vonatkozó szabályok a magyar törvényekben, valamint a kamara szabályzataiban.

4. A könyvvizsgálat célja, alapelvei

A könyvvizsgálat célja és hatóköre. A könyvvizsgálat általános alapelvei. A könyvvizsgálati munka fázisai. A könyvvizsgálói megbízások feltételei. Az ügyfél elfogadáshoz/megtartáshoz és a megbízás elfogadáshoz/megtartáshoz kapcsolódó eljárások könyvvizsgálat esetében. Előző könyvvizsgálótól megszerezhető információk. Ajánlattétel. Szerződéskötések, a szerződések formai és tartalmi követelményei. Az elfogadó nyilatkozat. Az irányítással megbízott személyek tájékoztatása a könyvvizsgálati kérdésekről.

⁵ Módosította a 79/2021. (10.01.) számú elnökségi határozat, a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2021. december 3-a, hatályos 2021. december 4-től.

5. A könyvvizsgálat tervezése

Kockázatbecslési eljárások az ügyfél és annak környezete megismerése céljából (ágazati, szabályozási és egyéb külső tényezők, a gazdálkodó jellege, célok és stratégiák, a gazdálkodó pénzügyi teljesítményének értékelése, belső ellenőrzés). A lényeges hibás állítások kockázatának becslése a beszámoló és az állítások szintjén. A kockázatbecslésre adott átfogó válaszok és az állítások szintjén jelentkező lényeges hibás állítások kockázatára reagáló könyvvizsgálati eljárások. Az átfogó könyvvizsgálati stratégia és a könyvvizsgálati terv.

6. Az informatika a könyvvizsgálatban

Az ellenőrzési környezet felmérése. A pénzügyi beszámolás szempontjából jelentős informatikai rendszerek felmérése, ellenőrzési pontjainak azonosítása, az ellenőrzések tesztelése. Számítógéppel támogatott könyvvizsgálati technikák (adatbányászat, újraszámítások, elemzések stb. lehetőségei). A könyvvizsgálat jellemzői számítógépes környezetben. A könyvvizsgálat tervezése számítógépes környezetben.

7. Lényegesség a könyvvizsgálatban

A lényegesség fogalma. A lényegesség számszerűsítése. A lényegesség és a könyvvizsgálati kockázat közötti összefüggés. A lényegesség a hibás állítások hatásának értékelésénél.

8. A könyvvizsgáló csalással kapcsolatos felelőssége

A csalás jellemzői. Az irányítással megbízott személyek és a vezetés felelőssége. A könyvvizsgálatnak a csalással összefüggő belső korlátai. A könyvvizsgáló felelőssége a csalásból eredő lényeges hibás állítások feltárására. A megbízást végző munkacsoport megbeszélése. Kockázatbecslési eljárások. A csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatának azonosítása és becslése. A kockázatbecslésre adott válaszok. A könyvvizsgálati bizonyítékok értékelése. A vezetés nyilatkozatai. Kommunikáció. Eljárás arra az esetre, ha a könyvvizsgáló nem tudja folytatni a megbízást. Törvények és jogszabályok figyelembevétele a könyvvizsgálatnál.

9. Minőségellenőrzés

A minőségellenőrzési rendszer elemei. A vezetés minőségellenőrzésért való felelőssége a könyvvizsgáló cégnél, a vezetés felelőssége a könyvvizsgálat minőségéért. Etikai követelményeknek való megfelelés biztosítása. Ügyfelek és megbízások elfogadása és megtartása. Emberi erőforrások, a munkacsoportok kijelölése. Minőségbiztosítási tevékenységek a könyvvizsgálat végrehajtása során. Figyelemmel kísérés. Dokumentálás.

10. Az éves beszámoló mérlegének könyvvizsgálata

A befektetett eszközök vizsgálata. A forgóeszközök vizsgálata. A saját tőke vizsgálata. A céltartalékok vizsgálata. A kötelezettségek vizsgálata. Az időbeli elhatárolások vizsgálata. A mérleg struktúrájában bekövetkezett változások értékelése.

11. Az éves beszámoló eredménykimutatásának könyvvizsgálata

Az eredménykimutatás ellenőrzésének általános követelményei. A belföldi és az export értékesítés nettó árbevétele helyességének ellenőrzése. Az egyéb bevételek és az egyéb ráfordítások tartalmi helyességének ellenőrzése. Az aktivált saját teljesítmények elszámolásának ellenőrzése. Az anyagjellegű és a személyi jellegű ráfordítások tartalmi, számszaki helyességének ellenőrzése. Az értékesítéskor leírás elszámolásának ellenőrzése. Az értékesítés közvetlen és közvetett költségeinek ellenőrzése. A pénzügyi műveletek tartalmi, számszaki helyességének vizsgálata. Az adóalap és az adófizetési kötelezettség tartalmi, számszaki helyességének vizsgálata.

12. A kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés ellenőrzése

A kiegészítő melléklet ellenőrzésének követelménye, súlyponti feladatai. A számviteli törvényben előírt adat-, információ-szolgáltatás teljeskörűségének, valódiságának vizsgálata. A vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének értékelése a kiegészítő mellékletben. A cash flow-kimutatás ellenőrzése. Az üzleti jelentés a beszámoló más fő részeivel való összhangjának ellenőrzése.

13. A könyvvizsgálati bizonyítékok és azok felhasználása

A beszámoló állításai. A könyvvizsgálati eljárások fajtái és a könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzésének eszközei. Jelenlét a fizikai leltárfelvételen. Információk bekérése peres ügyekről. Hosszú lejáratú befektetések vizsgálata. Üzleti egységekre vonatkozó információk. Külső megerősítések. Nyitó egyenlegek. Elemző eljárások. Számviteli becslések könyvvizsgálata. Mintavételezés. Kapcsolt felek. Fordulónap utáni események. Vállalkozás folytatásának elve. Vezetés nyilatkozatai.

14. A könyvvizsgálat dokumentálása

A dokumentálás alapvető céljai. A dokumentálás formai és tartalmi követelményei. A dokumentálás szervezési szempontjai. A dokumentálás technikája. Dokumentációk szerepe a könyvvizsgálat egyes szakaszaiban. A dokumentációk kezelése és megőrzése.

15. A független könyvvizsgálói jelentés

A független könyvvizsgálói jelentéssel szemben támasztott követelmények. A független könyvvizsgálói jelentés szerkezete és tartalma. A könyvvizsgálat során észlelt hiányosságok kommunikációja.

16. A független könyvvizsgálói jelentés minősítései

A független könyvvizsgálói jelentés minősítését okozó tényállások. A hatókör-korlátozás és a vezetéstől eltérő álláspont hatása a könyvvizsgálói véleményre. A figyelemfelhívó megjegyzéseket eredményező esetek.

17. A kisebb gazdálkodó egységek könyvvizsgálatának sajátosságai

A kisebb gazdálkodó egységek fogalma. Ajánlható módszerek és eljárások, valamint a dokumentálás a kisebb gazdálkodó egységek könyvvizsgálatánál.

18. Az összevont (konszolidált) éves beszámoló könyvvizsgálata

Az összevont (konszolidált) éves beszámoló könyvvizsgálatának jellemzői. A konszolidált éves beszámoló összeállításához kapcsolódó előkészítő munkák ellenőrzése. Az előkészítő mérleg és eredménykimutatás tartalmi helyességének ellenőrzése. A konszolidációs körök kialakítása ellenőrzésének feladatai. A tőkekonszolidálás végrehajtásának ellenőrzése. Az adóssághoz konszolidálás végrehajtásának ellenőrzése. A közbeső eredmény kiszűrésének ellenőrzése. A hozam- és ráfordítások kiszűrésének ellenőrzése. A konszolidálás miatti társasági adó különbözet megállapításának ellenőrzése. A konszolidált kiegészítő melléklet ellenőrzésének szempontjai. A konszolidált üzleti jelentés ellenőrzésének alapvető feladatai. A vállalatcsoport tevékenységének értékelése az összevont (konszolidált) éves beszámoló alapján. Az összevont (konszolidált) éves beszámolóról készítendő könyvvizsgálói jelentés sajátosságai.

19. Speciális könyvvizsgálói feladatok

A nem pénzbeli betéttel kapcsolatos könyvvizsgálói feladatok. Az átalakulási vagyonszerkezetekkel és vagyonszerkezetekkel, illetve végleges vagyonszerkezetekkel és vagyonszerkezetekkel kapcsolatos könyvvizsgálói feladatok. Az előtársasággal, a felszámolással és végelszámolással összefüggő könyvvizsgálói feladatok. Az értékhelyesbítéssel és a valós értéken történő értékeléssel, a pénznemváltással kapcsolatos könyvvizsgálói feladatok.

VII. PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI INFORMÁCIÓS RENDSZEREK modul vizsgakövetelményei^{6, 7}

Az okleveles könyvvizsgálói képesítés Pénzügyi és számviteli információs rendszerek modul vizsgáján a hallgatónak arról kell számot adnia, hogy könyvvizsgálói és egyéb munkája hatékony elvégzésének támogatásához megfelelő színvonalú számvitel-szervezési és információtechnológiai ismeretekkel rendelkezik. Megalapozott informatikai alapok birtokában, a hallgatónak tájékozottnak kell lennie az informatikai erőforrások üzleti alkalmazási lehetőségeiről, a tipikus üzleti alkalmazások jellemzőiről, az alkalmazásokkal szemben támasztható követelményekről.

A hallgatónak olyan elméleti és gyakorlati ismeretekkel kell rendelkeznie, amelyek képessé teszik a (profitorientált, nem hitelintézeti és/vagy pénzügyi) az általuk vizsgálandó vállalkozások pénzügyi és számviteli információrendszerének megismerésére minősítésére. A hallgatónak felkészültsége alapján alkalmasnak kell lennie információs rendszerek értékelésére, ismernie kell a számítógépes könyvvizsgálati módszereket és eljárásokat.

A tantárgy felépítése két oldalról közelíti meg a könyvvizsgáló kapcsolatát az Információ technológia eszközrendszerével. Egyrészt az ügyfélmegismerés keretében fel kell tárnia az ügyfél által alkalmazott IT rendszerek kockázatait, másrészt átfogó ismeretekkel kell rendelkeznie, és alkalmaznia kell a könyvvizsgálatot segítő szoftvereket, mind a könyvvizsgálói jelentések elkészítése, a munkapapírok kezelése, a dokumentálás tekintetében, mind pedig az adatbányász és egyéb adatállomány elemzését segítő technológiák tekintetében.

Tekintettel a könyvvizsgálati tevékenység egyre szélesedő adatigényére, nem kerülhető el a megfelelő szintű Excel-es ismeret. Ebből adódóan a vizsga egy 20 perces Excel-es feladatsorral indul, amelyet a hallgatóknak legalább 50%-os eredménnyel kell teljesíteniük ahhoz, hogy a vizsgát folytatni tudják. Azon hallgatóknak, akik ezt a feladatsort nem tudják legalább 50%-os eredménnyel teljesíteni, a vizsga sikertelenül – 1-es osztályzattal – zárul.

Az Excel-es blokkot követő, 240 perces vizsga gyakorlati vizsga, amely során az elméleti kérdések tekintetében teszt megírására kerül sor 60 percen, mely 30 kérdést tartalmaz, míg a programok alkalmazását illetően számítógépes gyakorlati vizsga kerül lebonyolításra 180 percen. Mind a teszt, mind a gyakorlati vizsga számítógépen keresztül történő számonkérést jelent.

A tesztvizsgára 30 pont, a gyakorlati vizsgára 70 pont adható. Kiértékelés: számítógépes tesztprogram segítségével, automatikusan történik.

Az egyes fejezetekkel kapcsolatos vizsgakövetelmények az alábbiak szerint alakulnak:

⁶ Módosította a 15/2020. (01.24.) számú elnökségi határozat; a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2020. február 17-e, hatályos 2020. február 18-tól.

⁷ Módosította a 99/2021. (11.12.) számú elnökségi határozat; a közfelügyeleti hatóság jóváhagyásának dátuma 2021. december 3-a, hatályos 2021. december 4-től.

I. Információs rendszerek az üzleti életben:

A hallgatónak számot kell adnia az alkalmazási rendszerek fajtáiról, az üzleti életben betöltött szerepéről, felépítéséről, amely ismeret felöleli többek között a hardver, a virtualizáció, a számítógépes hálózatok felépítése, ill. az Internet, a számítási felhők, az operációs rendszer, a modern alkalmazások rétegződését, az egyes rétegek szerepét és tartalmát, továbbá az adatbázis kezelők témaköreit.

A hallgatónak ismeretekkel kell rendelkeznie az adatorientált rendszerek bevezetési és tervezési lépéseiről, a legfontosabb hagyományos és modern rendszerszervezési paradigmákról, illetve az adatstruktúra tervezéséhez kapcsolódó legfontosabb fogalmakról, adatmodellezésről, továbbá az adatok közötti kapcsolatok definiálásáról és az adatbázis kezelő rendszerek funkcionalitásairól.

A hallgatónak számot kell adnia az informatikai folyamatok ismeretéről, ezen belül a fejlesztés, a projekt menedzsment és az üzemeltetés főbb feladatairól, megjelenéséről modern informatikai környezetben. A hallgatónak átfogó ismeretekkel kell rendelkeznie az alkalmazási rendszerekben rejlő kockázatokról, ezek megjelenéséről, és a feltárás módszereiről. Ennek érdekében kiterjedt ismereteket szerez az alkalmazási rendszerek tesztelésére vonatkozóan.

Ezen túl a hallgatónak ismernie kell a relációs adatmodell adatmanipulációs műveleteit, illetve az adatmodellekhez kapcsolódó normalizálási fogalmakat, és azokat gyakorlati példán keresztül tudnia kell alkalmazni. A vizsga 5 tesztkérdésből áll.

II. Üzleti alkalmazások

A jelölt a tananyagrészt teljesítését követően képessé válik az egyes számviteli alkalmazások részmoduljaival szembeni üzleti és szervezési-informatikai követelmények megfogalmazására. Képes tájékozódni az integrált számviteli rendszerekben, ismeri a komplex rendszerek adatáramlásával kapcsolatos elvárásokat.

Az üzleti alkalmazások ismeretanyagához kapcsolódóan a vizsga három részből áll. Egyrészt, a hallgatónak komplex gazdasági eseményeket kell rögzítenie egy integrált számviteli szoftverben. Követelmény: az események rögzítését teljes körűen – minden, számvitelileg releváns lépés vonatkozásában –, helyesen végre kell hajtani. A hallgató a főkönyvi kivonatot kinyeri a rendszerből, a kiértékelés ez alapján történik.

A jelöltnek a második részben az üzleti és informatikai elméleti ismereteiről tesztkérdések alapján kell számot adnia. 10 tesztkérdésre kell válaszolni.

Az üzleti alkalmazások fejezet harmadik vizsgamodulja a jelölt rendelkezésére bocsátott adatmodell alapján megválaszolandó kérdéseket tartalmaz. A kérdésekre a modell-adatbázisból kinyert információ alapján kell válaszolni. A jelölt rendelkezésére áll az adatokkal feltöltött adatbázis, az adatmodell, és az adatbázis vizsgálatára, kezelésére alkalmas szoftver. A kérdések alapján Power query lekérdezéseket kell összeállítani, és ez alapján az információhoz hozzájutni. Kiértékelés: a jelölt az egyes kérdések mellé beírja a helyes választ.

III. Alkalmazáskontrollok a vállalatirányítási rendszerben

A hallgatónak ismerni kell az automatikus, manuális és a számítógéppel támogatott kontrollokat, az alkalmazás kontrollokat, illetve ezen kontrollok fő típusait, alkalmazási területeit, bemutatva azokat példákon keresztül.

Ismerni kell az informatikai kockázatokat és fenyegetettségeket, az általános informatikai kontrollokat, ezen belül a hozzáférési kontrollokat, a programváltoztatási kontrollokat és az egyéb informatikai kontrollok fő típusait, alkalmazási területeit bemutatva azokat példákon keresztül.

A hallgató átfogó ismereteket szerez az informatikai területhez kapcsolódó információbiztonsági területen, ennek keretében megismeri az információbiztonság aspektusait, és a biztonsági szint felmérésének nézőpontjait. Megismeri az informatikai rendszer főbb sebezhetőségeit, a támadások elleni védekezés fontosabb lehetőségeit és módszereit. A vizsga 5 tesztkérdésből áll.

IV. A könyvvizsgálat informatikai támogatása:

A hallgatónak ismernie kell a könyvvizsgálati célra történő elektronikus adatkinyerés lehetőségeit az alkalmazási rendszerek mögött álló adatbázisokból.

Fentiek mellett részletes gyakorlati ismeretekkel kell rendelkeznie az adatbázis lekérdezést támogató Excel power query eszközről, illetve a könyvvizsgálati célra történő egységes adatkinyerést megvalósító XML nyelvről (kamarai adatexport), ezek gyakorlati végrehajtásáról.

A hallgató le kell tudja ellenőrizni a számlázó rendszerek xml állományából a power query-vel átalakított állomány főkönyvi egyeztetését és összefűzéssel egy leltárkiértékelés és a könyv szerinti állapot összevetését.

A hallgató számot kell, hogy adjon arról, hogy a könyvvizsgálat során milyen lehetőségek közül választhat az informatikai programok felhasználását tekintve, az informatika milyen előnyöket és minőségbiztosítási garanciákat adhat a vizsgálat során. A hallgatónak végre kell hajtania a gyakorlati vizsga során elemző feladatot, az IDEA programmal negatív készlet, tárgyi eszköz keresését, vagy az adatexporttal kinyert főkönyvi állományból egy főkönyvi kivonatot kell összeállítania. A Metrum program segítségével egy mintavételt kell készítenie. Számot kell adnia a papírmentes dokumentálás lehetőségeiről és követelményeiről, az elektronikus aláírás alkalmazásáról, valamint a külső szakértő alkalmazásának feltételeiről tesztkérdéseken keresztül

A rendszervizsgálatokkal kapcsolatban a vizsgázónak ismernie kell a rendszervizsgálatok fogalmát, valamint helyét és szerepét a könyvvizsgálat folyamatában. Ismernie kell, hogy mit jelentenek a cégszintű kontrollok és a folyamatba épített ellenőrzések, valamint, hogy milyen módszereket alkalmaznak ezek megismerésére.

Az elemző eljárásokkal kapcsolatban a vizsgázónak ismernie kell az elemző eljárások fogalmát, és hogy a könyvvizsgálat mely szakaszaiban használunk elemző eljárásokat.

Ismernie kell, hogy a vizsgálat során milyen kérdésekre kaphatunk hatékony választ az elemző eljárások alkalmazásával, és hogy hogyan végzünk elemző eljárásokat.

A könyvvizsgáló programokkal kapcsolatban a vizsgázónak ismernie kell, hogy mi a célja, feladata az adatelemző és a könyvvizsgálat folyamatát támogató szoftvereknek. Tudnia kell, hogy milyen szempontok szerint alakítjuk ki a munkaprogramokat, valamint a standard munkaprogramok és a tervezés alkalmazásának, testre szabásának a módját. A beszámolóból meg kell határozni a lényegességet és a végrehajtási lényegességet. Esettanulmány alapján a programok segítségével tervezési és beszámoló ellenőrzési munkapapírt kell kiegészíteni, el kell készítenie a könyvvizsgálói jelentést.

A mintavétellel kapcsolatban a vizsgázónak ismernie kell a mintavétellel kapcsolatos alapfogalmakat az 530. Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standard előírásai szerint. Meg kell ismerkednie a pénzegység alapú mintavétel alapelveivel, alkalmazásának a lehetőségeivel, és képesnek kell lennie egy mintavétel végrehajtására.

A fejezethez 10 tesztkérdés és gyakorlati rész tartozik az IDEA, Referencia és a DATEV software segítségével.